

29. Januarii 1595.

Constitutio in nostra Parliamenti
 Curia Procuratore nostro generali pro nobis
 ex una parte et dilecto et fideli
 Consiliario nostro Episcopo Parisiensi et
 Alberto magno et Luis Fabio pro illorum
 quemlibet tangere poterat ex altera fuit
 ex parte dicti Procuratoris nostri propositum
 quod in Civitate Parisiensi quae caput est
 caeterarum regni nostri civitatum plura
 Super ipsius proposita et potissime super

quolibet ministerio seu artificio ex auro statua
facta. et ab antiquo visitatore jurati
cujuslibet que artificii custodes qui nequa
falsitas seu malitia committatur in
Præpositoque nostro Parisiensi si quis
reperiret referre teneretur et quod super
artificio sine ministerio aurifabua sicut
in cæteris certioram jurati et visitatorum
deputati ad quorum imper deueniat
notitiam. quod dictus Albertus quendam
Cyphum argenteum rotundum pedem habentem
una cum operculo in domo sua fieri fecerat.
Cui de super eo visitato per ipsos lambrantur
quam extra aurum sic artificialiter
ad junctum repererant quod tam in
cooperitorio quam corpore ipsius Cyphi cuiuslibet
prima facie conspicienti totaliter aureum
apparebat, et ideo falsa reprobatus et
deceptibilis tam in Corpore quam operculo et
contra ipsius ministerii statuta existebat
quia alterius se conditionis et materia

quam eras exhibebas, nam primo aspectu
 de auro puro censebatur, cum reuera ab intus
 argenteus existeret, et esse posset oceano in
 quibuscumque aliis rebus ex argento confectis
 similiter operandi, quod in maximum cederet
 et cedere pones e Reipublica Detrimentum,
 et fraudem peritiosumque Exemplum
 atque vlla Parisiensi quam in bonis
 et licitis operibus inter ceteras e Regni nostri
 Ciuitates precellere praesertim in
 argenti et auriis operibus publica vox
 et fama loquuntur, quare petebas dictum
 Procurator noster vas supra dictum tanquam
 falsum nobis confiscatum et acquisitum,
 et destruendum atque frangendum fore dice
 et pronuntiare, dictum quee Albertum
 ab ulteriori dicti artificii seu ministerii
 aurifabrie Parisiensi exercitia priuari, et
 nobis in Emenda ad eiusdem Curia nostra
 arbitrium condemnari adhaec concludendo;
 ex parte vero dicti Episcopi Parisiensi

propositum extiterit quod praedictus Albertus
ex mandato seu ordinatione praepositi nostri
Parisienensis ratione delicti per eum in
opere praedicto ut dicebat perpetrati captus
et incarceratus in Carabelleto Parisiensi fuerat
et quia eidem Praeposito constiterat dictum
Albertum esse clericum ipsum praefato
Episcopo reddi et tradi tanquam clericum
fecerat, sibi nihilominus et ejus officarius
sub poena ducentarum librarum inhibendo
ne de dicto Alberto cognosceret donec
idem Praepositus de delicto ratione cuius
captus extiterat cognovisset et cumque
dicti Alberti qui pro delicto praedicto
et casu non privilegiatus fuerat captus et
sibi ut Clericus traditus et restitutus
ut praesertim eidem Episcopo cognitio
correctio que et poenitentia personae suae atque
honorum suorum mobilium de jure et
ratione ac usu et consuetudine notorie
pertinetur supra dictam defensionem suae.

inhibitionem per dictum & repositum sibi
 factam tanquam invalidam et rationi
 contrariam revocari et annullari petebat
 sic quidam et pronuntiari debere dicebat
 atque concludebat, dictus vero albertus
 petitioni dicti procuratoris nostri defendendo
 proponebat quod ipse in dicto aurifabrio
 ministerio seu artificio positus erat et
 expertus artemque predictam sic aurum
 cum argento consolidandi et adjungendi
 repererat in dicto que Ciphonulla erat
 falsitas vel deceptio, nam in superiori
 parte operculi siue cooperatorii et
 in inferiori parte ipsius Cypri apparebat
 per quemdam Clavum argenteum ibi
 existentem et positum firmaturam auri
 in eo existentia facientem et tenentem quod
 Ciphus predictus in interiori sui parte
 argenteus existeret, quod etiam exponere
 ac explere alio circumligaturis
 argenteis et ipsius Cypri ora de auratis

quae si erant ex auro puro non licebant
nisi enim de auro secundum ipsius
ministerii statuta et ordinationes circumponere
faciliter cuilibet intuenti poterat apparere
nullae etiam erant ordinationes seu statuta
hujusmodi operis prohibitoria, quia nullo
modo erat scriptura habere, volentibus vasa
ex auro puro confecta prout et nonnulli
Domini his temporibus appetebant, quibus
attentis et pluribus aliis latis propositionis
ad relationem operariorum et hujusce modi
actorum exportorum deferendo dictam
Scripturam non esse falsam sed bene esse
debitè confectam dici et pronuntiarì
et quod ab ejusdem Procuratoris nostrae
impetitionibus absolueretur et quod a
carceribus; quibus praemissa considerata
indebitè fuerat et erat detentus liberaretur
petebat ad hoc concludendo, supradicto
Procuratore nostro in contrarium dicti
Episcopi proponente quod statuta et

ordinationes super quolibet artificio sine
 ministerio facte seu facta potestatem nulla
 nostra parisiensis concernentes auctoritate
 nostra facte fueram sic quod de jure usu
 et consuetudine nationis et etiam factorum
 mercaturam continentium ad nos seu
 officarios nostros pronobis spectabat et
 spectat cognitio ac eorum que in contrarium
 suum puniuntur et Correctio, delictum enim
 quod dictus Albertus fecerat dictum vas
 seu Cypium faciendo non solum erat
 personale, sed et rem ipsam concernebat
 et illud faciendo contra dictas ordinationes
 nostras fecerat dictum ministerium concernentes,
 quorum ad dictum Episcopum minime
 pertinebat cognitio; quoniam imo nec ipsum
 juxta dictorum Statutorum seu ordinationum
 nostrarum penam punire dictus Episcopus
 poterat, qui nec penam privationis
 Exercitii officii sui seu confiscationis dicti
 Cypii poterat imponere; ligantur etiam

quicumque dicitur Exercentem artificium, et
quod sunt Clerici, Statuta et ordinationibus
illud tangentibus factis de quibus dicitur
Episcopus de jure et ratione se non potest
intromittere, nec de his et ceteris quae super
rebus politicam et regimenem Reipublicae
concernentibus sunt Statuta cognoscere,
nam si de his cognosceret correctio quae
faceret non ita ceteris cedere Exemplum
sicut si per nostrum Praepositum sui exercitio
artificii et alia praemia ordinata puniretur;
Cumque sicut praenuntiat ad dictum
Praepositum pro nobis cognitio hujusmodi
delicti pertinet dicto Episcopo et ejus
officiariis etiam ne de hoc cognoscerent
Episcopus et vel ejus officarii, poterat
inhibere alioquin Episcopus de quibuscumque
ordinationibus nostris et statutis utilitatem
publicam concernentia cognoscere propter
in nostrae jurisdictionis et utilitatis
publicae laesionem atque detrimentum,

quare praemissa attentis dictum Episcopum
 non esse admittendum dictam inhibitionem
 revocari petendo vel annullari et si
 admitteretur quod pendente huiusmodi lite
 statim dicto Procuratori nostro adjudicaretur
 petebat Procurator noster praedictus
 pluribus super hoc rationibus allegatis,
 in quantum vero dictum Albertum
 concernebat dicebat dictus Procurator noster
 gravia supra replicando supradictum
 Cyprianum falsum et deceptione plenum
 cum sit argento inter aurum duplex
 floratum quod difficultissime et potissime
 per non expertos in opere poterat percipi,
 duo vero Clavelli in superiori et inferiori
 parte ipsius existentes de facili poterant
 removeri, et alii de auro reponi, et
 supposito sine praedictio quod revera
 dictum opus non esset falsum attamen
 propter fraudes quae talium occasione
 fieri prorsus non esset permittendum.

prosent etenim plura alia vasa simili
modo fabricare, et ea vel ignorando
tradere vel aliorum omnino aureorum
loco supponere, nec uela major fieri
poterat falsitas quam sub auro velamine
argentum tradere vel vendere, cureret
que contra villam Parisiensem fama hujus
operis in ipsius dedere maximum et
injuriam in qua nec etiam talia opera
suspecta fieri consueveram, predictus
autem Albertus hujusmodi operis
nouerat adiuuitor nam et opera facta
fueram que fieri fueram propter sequentes
et fraudes prohibita, fuerat etiam aliam
dictam Albertus opera falsa faciendi
suspectus, et jam dudum ut ad dicti
Procuratoris nostri peruenerat notitiam
aliquid vasculum seu gobeletum de auro
pro auro vendiderat et ne ejus malitia
delegeretur delictum ipsum restituta pecunia.
Emptori occultauerat, ex quibus ipsum non em

admittendum, et alia concludebar proinde supra
 praenominato Episcopo proponente ex
 aduerso requestam super dictae inhibitionis
 reuocatione iustam fore et rationabilem, ad
 ipsum Eius Clericorum cognitio et
 correctio pertinet, nec habet aliquid in
 hac parte cum eo iurisdictio temporalis
 commune praesertim cum hic non sit
 causa in fractionis salua guardia nostra
 vel delationis criminum aut aliter
 priuilegiata, de quibus adhuc ciuitates
 dumtaxat ad nos cognitio pertinet non
 quod persona ipsius Clerici nos vel
 officarii nostri prosequatur quomodo Libet
 contingere quam tamen per dictam inhibitionem
 dicta & praeposita contingebat, cum
 tamen causa praesens non sit priuilegiata
 in aliquo. Sequi unum fuisse de talibus
 cognoscere et punire delinquentem proponebat
 et esto quod politicam vel e Republicam
 delictum concernat ipse tamen Episcopus

eum punire poterat nec statuta vel
ordinationes nostrae suam impediant
jurisdictionem, nam et compelli possunt
clerici ad eas observandas per ipsius
Episcopi jurisdictionem cum se ministerio
immisceant, per quod non sum a sua
jurisdictione exempti est enim hujusmodi
delictum in persona in persona ipsius
Alberti residentis, et ideo de persona sua
et ejus delicto cognoscendo, cum etiam a
ministerii sui exercitio punire poterat
quoniam forsitan secus si de dicti libri
falsitate duntaxat quereretur unus
autem quem dicitur Procurator nosse
proponit non esse ad mirabilem sed potius
censetur abusus cum de sua persona
cognoscat Episcopus quam sequatur
Etiam ipsius Clerici bona mobilia et ita
utabatur dictus Episcopus et sic uti
consueveram ejus praedecessoris ut dicebas
pendente vero lite presentis quia a de jure

communi in persona dicti Albreti qui
 tanquam Clericus sibi traditus fuerat
 fundatus existebat flatum habere debebat
 et extra, quod erat admittere et
 non Procurator notes praedictus et ad
 alia concludebat prout supra duplicante
 Procuratore nostro saepe dicto atque
 dicente quod dictus Albretus de facto
 contra statuta dicti ministerii offenderat
 quibus ipse subditus existebat et iniquus
 facti eius ad nos cognitio pertinet si
 Episcopus cognosceret ipse Episcopus
 in hac parte nobis cognitionem remoneret
 nam et delictum simpliciter non est personale
 ut praedictum est, et super Episcopum
 puniretur non esset punitiō que per eam
 vel suam Curiam Ecclesiasticam fieret
 nota vel publicata et ex consequenti nec
 Reipublicae satisfactum quare pluribus
 aliis rationibus allegatis concludebat
 prout supra, tandem supra dictis

partibus in omnibus quae circa praemissa
dicere et proponere volumus ad
plenum auditum praedictoque Alberto
mediante cautione ducentarum librarum
Parisienium per eum data ex ordinatione
ejusdem Curiae nostrae per eam tanquam
per manum nostram superiorum et
absque juris dictarum partium praesudicio
et largato, et ipso Cipro in Curiae nostrae
manuposito, ac per manus certorum
Communitariorum ab eadem deputatorum
pluribus in dicto auri fabricae ministerio
expertis exhibito, informatione insuper
praedictos Communitarios super falsitate
dicti operis ac etiam an uti tali opere
expediret pro Reipublicae utilitate factum,
et ex abundantibus visitatoribus et pluribus
aliis praedicti artificii et Magistris
praesente etiam dicto Alberto in
dicta Curia nostra interrogatis, supra
igitur audita dictorum Communitariorum

relatione praeiudicis que ex dictarum
 partium relatione praeiudicis que ex
 dictarum partium rationibus hinc inde
 proportia ac omnibus considerandis
 et attendendis diligenter attentis et
 quae dictam Curiam nostram in hac
 parte monere poteram et debebam.

Præfacta Curia nostra per suum
 arrestum ordinavit et ordinat quod de
 cætero talia vasa vel alia talia materia
 non fiant, ea quæ de cætero fieri
 quibuscumque prohibuit et prohibet,
 ordinavit que et ordinat per idem arrestum
 quod scriptum supra dictum per manum
 ejusdem Curie nostræ ad utilitatem et Albrici
 prædicti occultè et non publicè vendetur
 reservata tamen Procuratori nostro contra
 præfactum Albricum prosecutione ratione
 aliorum operum falsorum ut dicebat
 idem Procurator noster ad suam
 notitiam devenisse Factorum, dictoque

Libro suo ex adverso defensionibus
reservatis, in quantum vero cognitionem
Aurifabrorum Clericorum circa ejusdem
artificii ordinationes vel statuta aut
contra ea vel ea delinquentium concernit
Præpositus noster Parisiensis et
etiam dictus Episcopus eo modo quo
ritebantur ante hujusmodi procerum
inchoatum utentur. Pronunciatum xxix
die Januarii anno nonagesimo quinto.
Lena. J.